

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΒ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1934

ΑΡΙΘ. 13

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Αριθ. } Πρωτ. 889
} Δεκλ. 771

Αθήνησι τῆ 26 Μαρτ. 1934

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐξ ἀφορμῆς ἐρωτήματος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος ἐπὶ προκύψαντος ζητήματος ἀποκλεισμοῦ ὑποψηφίων ἱερέων ἀπὸ τῆς ὑποψηφιότητος αὐτῶν ὡς τοιούτων, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπεφάνθη ὅτι ἀπόλυτον δικαίωμα τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου εἶναι νὰ ἀποκλείῃ, διὰ λόγους πνευματικούς, ἀπὸ τῆς ὑποψηφιότητος τὸν ὑποβαλόντα τυχὸν αἴτησιν τοιαύτην, καθ' ἅπαντα τὰ στάδια τῶν σχετικῶν ἐνεργειῶν.

Ὅθεν παρακαλεῖσθε ἵνα εἰς παρομοίαις περιπτώσεις ἔχητε ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Ἱ. Συνόδου, πρὸς ὁμοίωμορφον ὑμῶν ἐνέργειαν εἰς παρομοίαις περιπτώσεσι.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, Πρόεδρος
- † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΓΕΡΜΑΝΟΣ
- † Ὁ Σπάρτης ΓΕΡΜΑΝΟΣ
- † Ὁ Πτολεμαίδος ΙΩΑΚΕΙΜ
- † Ὁ Διδυμοτείχου ΙΩΑΚΕΙΜ
- † Ὁ Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὄρους ΣΩΚΡΑΤΗΣ
- † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης ΔΙΟΔΩΡΟΣ
- † Ὁ Θήρας ΑΝΘΙΜΟΣ
- † Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Γερμανός Α. Ρουμπάνης

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Καθ' ὅλον τὸν κύκλον τοῦ θρησκευτικοῦ ἔναιου, εἰς οὐδένα τομέα του δὲν ἐκχύνεται ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς ψυχῆς τοῦ χριστιανοῦ λυρισμὸς τόσο ἐντονος, βαθύς καὶ ἀγωνιώδης ὅσον κατὰ τὸ στάδιον τῆς μεγάλης προπαρασφαλίου νηστείας, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν κατασκευαστικὴν λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων. Ἡ προσδοκία τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, καθ' ἣν θὰ ἀναζωογονηθῇ ἐνώπιον τῶν ψυχῶν μας τὸ φρικτὸν τοῦ Γολγοθᾶ Πάθος κατὰ πάσας αὐτοῦ τὰς τραγικὰς φάσεις, καὶ ἡ

συναίσθησις τῆς ἀνάγκης νὰ ὑποδεχθῶμεν καὶ αὐτὸ καὶ τὴν μετ' αὐτὸ κατὰ τοῦ θανάτου νίκην καθαρὸι καὶ νηφάλιοι, καθιστᾷ τὴν ψυχὴν μας τόσο εὐαίσθητον πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ καὶ τόσο ἀνήσυχον διὰ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ αὐτοκαθαροῦ, ὥστε διαρκῶς ν' ἀτενίζῃ πρὸς τὰ ἄνω, νὰ ἐκλιπαρῇ τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν μετὰ στεναγμῶν καὶ ἰκετηρίων κραυγῶν ἐπικαλουμένων τὴν ταχεῖαν βοήθειαν, ἀνακούφισιν καὶ λύτρωσιν. Οὐδέποτε ἡ ψυχὴ ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Ὑπερφυσικοῦ ὅσον νῦν, διότι οὐδέποτε ἡ συναίσθησις τῆς ἰδίας ἀδυναμίας καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀμέσου καὶ ἀσφαλούς σωτηρίας ἀποβαίνει τόσο βαθεῖα. Αἱ δεήσεις ἐκχύνονται κρουνηδόν, αἱ ἱκεσίαι ἐκφράζονται εἰς κραυγὰς, οἱ φθόγγοι τῆς προσευχῆς ἀποβαίνουν ὀξεῖς καὶ διαπεραστικοί. Ἡ ψυχὴ βλέπει ἑαυτὴν τελείως γυμνήν, ἡ συνείδησις τῆς ἁμαρτωλότητός της ἀποβαίνει ζωηροτάτη, καὶ οἱ στόνοι τῆς μεταμελείας της ἀναδίδονται ἐκ βαθέων ἐντεῦθεν ἡ πυκνὴ καταφυγὴ τῆς πονούσης ψυχῆς εἰς τὴν Γραφήν, τὴν πηγὴν τῶν μεγαλειτέρων καὶ βαθυτέρων καὶ εὐγενεστέρων ἐμπνεύσεων, μάλιστα δὲ εἰς τοὺς μοναδικούς ἐρμηνεῖς τῆς ψυχικῆς τρικυμίας, τοὺς ἐκφραστικωτάτους ψαλμούς.

Αἰμάσσει ἡ ψυχὴ ἐκ τῆς θλίψεως, αἶρει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἐναγωνίως ἐκλιπαρεῖ :

Αἰ θλίψεις τῆς καρδίας μου ἐπληθύνθησαν.

Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκέκραξα πρὸς σέ.

Πρὸς Κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα.

Φωνὴ μου πρὸς Κύριον ἐκέκραξα,

φωνὴ μου πρὸς Κύριον ἐδεήθην.

Ἐκχεῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου,

τὴν θλίψίν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγεῖλω.

Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς βαθείας του ταύτης θλίψεως ὁ ἄνθρωπος, μόνον ἄνωθεν ἀναμένων βοήθειαν, αἶρει πρὸς τὸν οὐρανὸν τοὺς

ψυχικούς και τούς σωματικούς ὀφθαλμούς :

Πρὸς σέ ἦρα τὴν ψυχὴν μου, ὁ Θεὸς μου !

Ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ἔρη
θθεν ἤξει ἡ βοήθειά μου.

Πρὸς σέ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου,
τὸν κατεικούντα ἐν τῇ οὐρανῷ.

Πρὸς σέ Κύριε, Κύριε, οἱ ὀφθαλμοί μου,
ἐπὶ σοὶ ἤλπισα.

Καὶ μὲ ἀνατεταμένας καὶ τὰς χεῖρας
—διεπέτασα πρὸς σέ τὰς χεῖράς μου—

κραυγάζει ἐκ βαθέων πρὸς τὸν Θεόν, δεόμε-
νος νὰ εἰσακουσθῇ :

Ἐκ θαθέων ἐκέκραξά σοι, Κύριε.

Κύριε, εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου.

Γεννηθῆτω τὰ ὦτά σου προσέχοντα εἰς τὴν
[φωνὴν τῆς δεήσεώς μου

Κύριε, ἐκέκραξα πρὸς σέ· εἰσάκουσόν μου·
πρόσχεε τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.

Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα
[ἐνώπιόν σου·

Ἐν ἣ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσομαι σε, ταχὺ ἐπά-
[κουσόν μου.

Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου ἡ προσευχή μου,
κλίνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν δέησίν μου.

Κλίνον τὸ οὖς σου ἐν ἣ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσο-
[μαί σε

Ταχὺ εἰσάκουσόν μου.

Κύριε, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου
καὶ ἡ κραυγή μου πρὸς σέ ἐλθέτω.

Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ·
ἐν ἣ ἂν ἡμέρᾳ θλίβωμαι, κλίνον πρὸς με
[τὸ οὖς σου·

ἐν ἣ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσομαι σε, ταχὺ
[ἐπάκουσόν μου.

Ἄ,τι δὲ ἐπικαλεῖται ἡ τρικυμιῶσα ψυχὴ
εἶνε τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου,

Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς.

Ἐλέησόν με· πρὸς σέ κεκράξομαι ὅλην τὴν
[ἡμέραν·

ἢ περὶ τοῦ θλιβομένου πρόνοια :

Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ
καὶ μὴ ἐγκαταλίπῃς με, ὁ Θεὸς ὁ σωτὴρ
[μου.

Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ παι-
[δός σου.

καὶ ἡ πολυπόθητος λύτρωσις

Ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχὴν μου·

Ῥῦσαι τὴν ψυχὴν μου,
ὡσὸν με ἔνεκεν τοῦ ἐλέους σου.

Πτωχὸς καὶ ἀλγῶν εἰμι ἐγώ,
ἡ σωτηρία σου, ὁ Θεὸς, ἀντιλάβοιτό μοι.

Πρόσχεε τῇ ψυχῇ μου καὶ λύτρωσαι αὐτήν.

Ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχὴν μου.

Κλίνον πρὸς με τὸ οὖς σου, τάχυνον τοῦ ἐξελέ-
σθαι με·
γενοῦ μοι...εἰς οἶκον καταφυγῆς τοῦ σώσαι με.

Εἶνε ἄγνωστον εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ ἐκ τῶν
ἀνεπτυγμένων ἀκόμη—ἴσως εἰς αὐτοὺς ἀγνω-
στότερον—τὸ μυστικὸν βάθος καὶ ὁ συναι-
σθηματικὸς πλοῦτος τῶν ἀκολουθιῶν τῆς
προπασχάλιου ταύτης περιόδου τῆς χριστια-
νικῆς λατρείας. Ἐδῶ ἀποκαλύπτεται ἡ ἀπύθ-
μενος ἄβυσσος τοῦ ψυχικοῦ πόνου, ἐκ τοῦ
βάθους τῆς ὁποίας ἀναδίδεται ὀδυνηρὰ οἰ-
μωγή,—ἐκ β α θ έ ω ν, ἐκ τῶν ἐγκάτων. Ἐ-
χάραξε τὸν πόνον τῆς ψυχῆς του ἐγκάθειρ-
κτος ὁ Oscar Wild, καὶ τὸ «De Profundis»
του ἐτάχθη εἰς τὰ ἀριστουργήματα τῆς παγ-
κοσμίου λογοτεχνίας. Τί εἶνε ὁμως τοῦτο ἐν
συγκρίσει πρὸς τὸν λυρισμὸν τῆς ψαλμικῆς
ψυχικῆς τραγωδίας, ὁ ὁποῖος ἐκχύνεται εἰς
τὰς ἀκολουθίας τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, αἱ
ὁποῖαι ἀποκαλύπτουν βαθυτάτην τῆς ψυχῆς
συντριβήν, τελικῶς ἀναλυομένην εἰς ἀνακου-
φιστικὴν ἐνδόμυχον παρηγορίαν ὅτι εἰσακουί-
ται ἡ κραυγή της, ὅτι κλίνει τὸ οὖς πρὸς τὸν
πάσχοντα ὁ Θεὸς καὶ ρύεται τὴν ψυχὴν του ;

ἐν τῷ θλίβεσθαι με ἐπεκαλεσάμην τὸν Κύριον
καὶ πρὸς τὸν Θεόν μου ἐκέκραξα.

Ἦκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου
καὶ ἡ κραυγή μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται·
[εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ.

Η ΥΠΑΡΞΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

γ) Ἡ δυσκολία τοῦ ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε ἄγνωστος.

Θὰ ἐξετάσωμεν τώρα μίαν δυσκολίαν ἡ ὁποία ἀ-
φορᾷ εἰς τὸ ὅλον θέμα τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων.
Ἐγκεῖται δὲ αὕτη εἰς τὸ ὅτι ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶνε
ἀνίκανος νὰ σκεφθῇ ἐπὶ τῆς Πρώτης Αἰτίας, διότι
δὲν ἔχομεν δυνάμεις πρὸς κατανόησιν τοῦ Ἄπειρου·
ἢ, διὰ νὰ ἐκφρασθῶμεν κοινότερον, διότι ὁ Θεὸς
εἶνε δι' ἡμᾶς Ἄγνωστος, δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ τὸν
γνωρίσωμεν.

Τούτο εἶνε βεβαίως ἐν μέρει ἀληθές. Ἀπό τινος ἐπόψεως ὅλοι θὰ παραδεχθοῦν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γνωσθῆ. Ἡ ὑπαρξίς καὶ τὰ κατηγορήματα ἢ ἰδιώματά Του εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε οἷα δῆποτε ἀνθρωπίνη διάνοια καὶ γλῶσσα νὰ μὴ δύναται νὰ τὰ κατανοήσῃ πλήρως καὶ νὰ τὰ ἐκφράσῃ ἀκριβῶς. Ὡστε ὅ,τι καὶ νὰ εἴπωμεν περὶ Αὐτοῦ ἀποτελεῖ, τὸ πολὺ, μόνον προσέγγισιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Δυναμέθα νὰ ἀντιλαμβάνωμεθα τὴν ὑπαρξίν Του, ἀλλὰ ἀδυνατοῦμεν νὰ τὴν κατανοήσωμεν. Ἐὰν θὰ εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ τὴν καταλάβωμεν ἐν τῇ πλήρει σημασίᾳ τῆς λέξεως, τότε βεβαίως θὰ εἴμεθα ὄντα ἀνώτερα τοῦ Θεοῦ. Οὐδ' ἡ ἐλαχίστη λοιπὸν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ Θεὸς κατὰ τὴν ἀληθῆ Αὐτοῦ φύσιν μᾶς εἶνε ἄγνωστος.

Αὐστηρῶς εἰπεῖν ὁμοίως, τὸ ἴδιον μᾶς συμβαίνει διὰ κάθε πρᾶγμα. Ὁ ἀνθρώπος π. χ. κατὰ τὴν ἀληθῆ του φύσιν εἶνε ἐπ' ἴσης ἄγνωστος, καὶ ὁμοίως γνωρίζομεν περὶ αὐτοῦ. Καὶ περὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων προκειμένου, ὅλαι εἶνε εἰς ἡμᾶς ἀόρατοι καὶ ἄγνωστοι καθ' ἑαυτάς, ἐν τοῦτοις καὶ γνωρίζομεν περὶ αὐτῶν ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματά των. Καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ὕλη, ὅταν διαλυθῆ εἰς ἄτομα ἢ ἠλεκτρόνια ἢ εἰς ἄλλα συστατικά της, ἀπομένει ἀκόμη μυστήριον· καὶ ὁμοίως ἀρεκτὰ περὶ αὐτῆς γνωρίζομεν. Καὶ εἰς ἐκάστην δὲ περιπτώσιν ἡ γνώσις αὐτῆ εἶνε οὐχὶ ἀκριβής, διότι εἶνε ἐλλιπής. Διατί λοιπὸν τὸ γεγονός ὅτι ὁ Θεὸς κατὰ τὴν ἀληθῆ του φύσιν μᾶς εἶνε ἄγνωστος, νὰ μᾶς ἐμποδίζῃ νὰ ἔχωμεν πραγματικὴν τινα περὶ Αὐτοῦ γνώσιν, ἔστω καὶ μερικὴν; Ἄλλαις λέξεσι, δυνάμεθα καὶ νὰ γνωρίζομεν περὶ τοῦ Θεοῦ, καίτοι δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν τὰ πάντα περὶ Αὐτοῦ.

Σημειωτέον ὅτι καὶ ἡ Φυσικὴ Θερησκεία καὶ ἡ Φυσικὴ Ἐπιστήμη ὁμοιάζουν εἰς τοῦτο, ὅτι ἀμφοτέραι βασίζονται ἐπὶ παραδειγματίων ἐκ τῶν φυσικῶν φαινομένων. Παρατηροῦντες π. χ. τὴν κίνησιν τῶν πιπτόντων σωμάτων συνάγομεν ἐξ αὐτῆς τὴν ὑπαρξίν δυνάμεως τινος, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξηγεῖται. Ἐπ' ἴσης παρατηροῦντες τεκμήρια σχεδίου ἐν τῇ φύσει, συμπεραίνομεν τὴν ὑπαρξίν, ἢ τοῦλάχιστον πρόβλεψιν, ὄντος τινός, τὸ ὁποῖον ἐσχεδιάσεν αὐτά. Εἰς οὐδέτεραν τῶν περιπτώσεων τούτων ἔχομεν ἄμεσον γνώσιν περὶ τῆς αἰτίας τῶν φαινομένων. Ἀπὸ τινων μάλιστα ἐπόψεων ἡ Θερησκεία δὲν εἶνε τόσον ἄγνωστος ὅσον ἡ Ἐπιστήμη. Διότι ἡ διάνοια καὶ ἡ ἐλευθέρα βούλησις—εἴτε πραγματικαὶ εἶνε, εἴτε φαινομενικαὶ—μᾶς δίδουν κάποιαν ἰδέαν περὶ τῆς ὑπάρξεως προσωπικοῦ ὄντος, ἀσχέτως πρὸς τὸ τί τοῦτο κάμνει· ἐνὸς περὶ μᾶς φυσικῆς δυνάμεως, ὅποια π. χ. ἡ βαρῦτης, δὲν δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν ἰδέαν ἀσχέτως πρὸς τὰ ἀποτελέσματά της. Τοιοῦτοτρόπως ἢ περὶ οἰουδήποτε πράγματος γνώσις μᾶς μόνον μερικὴ εἴμπορεῖ νὰ ἦνε, τοῦτο δὲ καὶ μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὸ ἄγνωστον.

Ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὸ σημεῖον πού μᾶς ἐνδιαφέρει.

Ἡ μερικὴ αὐτὴ γνώσις, ἡ ὁποία εἶνε τὸ ὅλον πού δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν εἴτε ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ εἴτε

ἐν τῇ Θερησκείᾳ, εἶνε ὅ,τι καὶ ζητοῦμεν, εἶνε δὴλ. ἀρεκτὸν διὰ τοὺς πρακτικοὺς σκοποὺς μᾶς. Ὅ,τι καὶ νὰ ἦνε καθ' ἑαυτὴν ἡ βαρῦτης, γνωρίζομεν τί εἶνε δι' ἡμᾶς· γνωρίζομεν δὴλ. ὅτι ἐὰν πηδήσωμεν ἀπὸ ἐνὶ κομητὸν θὰ πέσωμεν ἕως κάτω. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐν τῇ Θερησκείᾳ· ὅ,τι καὶ ἂν εἶνε ὁ Θεὸς καθ' ἑαυτόν, γνωρίζομεν τί εἶνε δι' ἡμᾶς· ἦτοι γνωρίζομεν ὅτι εἶνε ὁ Ποιητὴς μᾶς, διὸ καὶ εἴμεθα ἀπέναντί του υπεύθυνοι, ὡς θὰ ἴδωμεν. Αὐτὴ εἶνε ἡ πρακτικὴ γνώσις πού μᾶς χρειάζεται καὶ πού δυνάμεθα νὰ ἀποκτήσωμεν.

Πρὸς τοῦτοις, μολονότι ἡ διάνοιά μᾶς εἴμπορεῖ νὰ ἦνε μέχρι τινός ἀνίκανος νὰ κρίνῃ περὶ τοιούτων πραγμάτων, ἐν τοῦτοις ἡ μεγάλη σπουδαιότης τοῦ ζητήματος ἀπαιτεῖ νὰ φθάσωμεν εἰς κάποιον συμπέρασμα. Τούτο δὲ εἶνε ἀνάγκη νὰ γείνη ἰδίως ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι σπουδαῖα ἀποτελέσματα, ἴγοντα τὴν καθημερινὴν τοῦ ἀνθρώπου ζωὴν, προκύπτουν ἐκ τῆς παραδοχῆς τῆς ὑπάρξεως Θεοῦ, τὸ νὰ ἀφεθῆ δὲ τὸ ζήτημα ἄλλοτον εἶνε πρακτικῶς ὡσὰν νὰ παραδεχόμεθα ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεός. Ἐὰν πλοῖον ἐκινῶνυε νὰ βυθισθῆ καὶ ἐν ἀτμόπλοιον εὐρίσκετο ἐπ' ἴσης ἐν ἀμηχανίᾳ νὰ σώσῃ τοὺς ἐπιβάτας, ἂν δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν ἔλεγεν ὅτι δὲν γνωρίζει τί εἶνε ἀσφαλές, νὰ διεθυνθῆ εἰς τὸ ἀτμόπλοιον ἢ ὄχι, ἀπρακτος δὲ διὰ τοῦτο διατελών ἔμενεν ὅπου εὐρίσκετο, τοῦτο θὰ ἰσοδυναμεί πρακτικῶς πρὸς ἀπόφασιν νὰ μὴ καταφύγῃ εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. Παρομοίᾳ τις εἶνε ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν περιπτώσις· ἡ ἀρνησις νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶνε ἀνεπαρκής, ἰσοῦται πρακτικῶς πρὸς τὴν ἀρνησιν τῆς ὑπάρξεώς Του.

Θὰ ἠδύνατο ἐν τοῦτοις νὰ ἀντιπαραιρηθῆ ὅτι, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ νοῦς μᾶς ὀφείλει νὰ λύσῃ οὕτως ἢ ἄλλως τὸ ζήτημα καὶ φαίνεται ὅτι μᾶς ὠθεῖ νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὑπάρχει Θεός, δὲν ὑπάρχουν ἄρα γε δυσκολαὶ νὰ πιστεύσωμεν τὸ συμπέρασμα τοῦτο; Ἀναμφιβόλως ὑπάρχουν, οὐδεὶς δὲ νοσηχῆς ἀνθρώπος θὰ ἠδύνατο νὰ δισχυρισθῆ ὅτι τὰς ἀγνοεῖ.

Αἱ δυσκολαὶ ὁμοίως αὐταὶ ὀφείλονται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε Πνεῦμα, ἦτοι ὄν ἀόρατον, ἄνευ μορφῆς καὶ μεγέθους, καὶ, ἐπομένως, δὲν δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν ἰδέαν τοῦ πρὸς τί φαίνεται νὰ ὁμοιάζῃ. Τὸ ἴδιον ὁμοίως συμβαίνει διὰ κάθε τι πού εἶνε ἄῤῥον. Ἀδυνατοῦμεν π. χ. νὰ σχηματίσωμεν ἰδέαν περὶ τοῦ τί νὰ ἦνε αὐτὴ αὐτὴ ἡ νόησις μᾶς. μολονότι αἰσθανόμεθα ὅτι ἔχομεν νόησιν, ὡς καὶ πνεῦμα. Καθ' ὅσον εἴμποροῦμεν νὰ κρίνωμεν, τὸ πνεῦμά μᾶς παρουσιάζεται κατέχον κάποιον χώρον μέσα εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μᾶς· διατί λοιπὸν τάχα νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἐν πολὺ ἀνώτερον Πνεῦμα, τὸ ὅποῖον νὰ κατέχῃ ἀπείρως μεγαλείτερον διάστημα, ὅποῖον εἶνε ὀλόκληρον τὸ σύμπαν, ὁπότε ἐν τῇ πραγματικότητι θὰ ἦτο πανταχοῦ Παρόν; Ἀμφοτέραι αἱ ἰδέαι αὐταὶ εἶνε βεβαίως παρὰ πολὺ δυσνόητοι, δύνανται ὁμοίως νὰ ἦνε ἀληθεῖς. Τούτο ἀναντιρρήτως παρουσιάζει νέας πάλιν δυσκολίας, διότι ἂν ὁ Θεὸς εἶνε πανταχοῦ, θὰ πρόπη νὰ ἦνε καὶ εἰς τοῦτο τὸ δωμά-

τιον, ἂν δὲ εἶνε ἀρκετὰ δύσκολον νὰ πιστευθῇ ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει εἰς τοὺς «οὐρανοὺς» ἢ εἰς τοὺς ἀπομακρυσμένους ἀστέρας, ἀκόμη δυσκολώτερον εἶνε νὰ γείνη παραδεκτὸν ὅτι ὑπάρχει εἰς τοῦτο τὸ δωμάτιον.

Ὀλίγη ὁμως σκέψις θὰ δείξῃ ὅτι τοῦτο εἶνε ἐσφαλμένον. Διότι πάντα τὰ μᾶλλον καταπληκτικὰ τεκμήρια τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ, ἴτοι καὶ ἡ μακρὰ ἐξέλιξις ἢ τὴς προϋποθέτει ἓνα Ἐξελικτὴν καὶ αἱ θαυμάσια ἐνδείξεις σχεδίου ἐν τῇ φύσει ἐκ τῶν ὁποίων συμπεραίνεται εἰς Σχεδιαστικὴν καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἐλευθερίαν καὶ ἡ συνείδησις αἱ ὁποῖαι, ὅπως θὰ ἴδωμεν ἐφεξῆς, παραπέμπουν εἰς ἠθικὸν Νομοθέτην.— Ὅλα αὐτὰ ἀναφέρονται εἰς τὴν γῆν αὐτὴν μόνον. Εἶνε λοιπὸν ἐνκόλωτερον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου παρὰ εἰς τοὺς ἀπομακρυσμένους ἀστέρας, οἱ ὅποιοι, καθ' ὅσον εἰμποροῦμεν νὰ κρίνωμεν, δὲν παρέχουν τεκμήρια τῆς παρουσίας Του.

Ἐὰν ὁμως παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Θεὸς εὐρίσκεται εἰς τοῦτον τὸν πλανήτην, δὲν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ὅτι εὐρίσκεται εἰς ἓν μόνον μέρος καὶ ὄχι καὶ εἰς ἄλλο: εἰς ἄλλας π. χ. πόλεις, καὶ ὄχι εἰς αὐτὴν, ἢ εἰς ἄλλα δωμάτια, καὶ ὄχι εἰς τοῦτο. Οὔτε δυνάμεθα, ἐξ ἄλλου, νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τόσον μέγα Ὄν, ὅποιος εἶνε ὁ Θεός, περιορίζεται εἰς τοῦτον μόνον τὸν πλανήτην θὰ πρέπη νὰ ὑπάρχῃ ἐξ ἴσου καὶ εἰς τοὺς ἄλλας πλανήτας καὶ πιθανώτατα ἀνά τὸ σύμπαν ὁλόκληρον.

Εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον ἔρχεται κάπως νὰ μᾶς βοηθήσῃ ἡ ἐπιστήμη, ἣτις δεικνύει ὅτι ἡ δύναμις τῆς βαρύτητος, ὡς καὶ ὁ αἰθέρ, μολονότι εἶνε ἀόρατα, δεσπόζουν ὁμως ὅλου τοῦ σύμπαντος, ἀπὸ τὸ δωμάτιον τοῦτο μέχρι τῶν ἀστέρων. Τοῦτο δὲ μᾶς διευκολύνει περισσότερο νὰ πιστεύσωμεν ὅτι καὶ ὁ Θεὸς κάμνει τὸ ἴδιον καὶ Αὐτὸς εἶνε παρὼν πανταχοῦ, καίτοι οὐδαμοῦ φαίνεται.

Ἀναμφιβόλως, δύσκολον εἶνε νὰ ἀντιληφθῇ τις ἰὸ ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε ἐν τούτῳ τῷ δωματίῳ ὑπάρχουν ὅμως λάμποντα πράγματα ἐν τῷ δωματίῳ αὐτῷ, τὰ ὅποια δὲν δυνάμεθα νὰ ἀντιληφθῶμεν. Βλέπομεν π.χ. ἐν μολυβδοκόνδυλον νὰ πίπτῃ εἰς τὸ πάτωμα· τί συμβαίνει ὁμως μὲ τὰ ἑκατομμύρια ἄτομα ἀπὸ τὰ ὅποια ἀποτελεῖται, μὲ τὴν δύναμιν τῆς βαρύτητος ποὺ κάμνει τὸ μολυβδοκόνδυλον νὰ πίπτῃ, μὲ τὸν αἰθέρα ποὺ μᾶς διευκολύνει νὰ τὸ βλέπωμεν, καὶ μὲ τὸν τοῦτον καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ τὸ βλέπει; Ὅταν ἀναλογισθῶμεν αὐτὰ τὰ θαυμαστὰ πράγματα—ὑπάρχουν δὲ καὶ πολλὰ ἄλλα—, τὸ γεγονός ὅτι ἀδυνατοῦμεν νὰ ἀντιληφθῶμεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε ἐν τῷ δωματίῳ τούτῳ ἐλάχιστα δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς λόγος νὰ ἀμφιβάλλωμεν περὶ τούτου· ἰδίως ὅπως μερικοὶ ἠμποροῦν νὰ τὸ ἀντιληφθῶν.

Εἰς ταῦτα προσθετέον, ὅτι, καίτοι ὁ Θεὸς εἶνε πανταχοῦ παρὼν, δὲν πρέπει νὰ νοητῇ ὅτι εἶνε παρὼν πανταχοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Συμβαίνει ἀνάλογόν τι πρὸς τὸ ἠλιακὸν φῶς: τὸ φῶς τοῦτο εἶνε, ἢ δυνατόν νὰ ἦνε, πανταχοῦ ἐν τῇ φύσει, εἰδικῶς ὁμως εἶνε παρὼν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καθρέπτου

κατεσκευασμένου ἐπίτηδες διὰ νὰ τὸ συγκεντρῶνῃ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, μολονότι ὁ Θεὸς εἶνε πανταχοῦ παρὼν, δύναται νὰ εὐρίσκειται περισσότερο εἰς ἓνα ναὸν, κατεσκευασμένον σκοπίμως διὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ περισσότερο παρὰ ἐπὶ ἐνὸς παγοβούνου.

Ἐν συμπεράσματι ἐνδιαφέρει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ἐν σχέσει πρὸς τὰς δυσκολίας αὐτάς, ὅτι, ἐπὶ τέλους, (εὐρισκόμεθα ἀπλῶς ἐνώπιον ἐκλογῆς δυσκολιῶν) τὸ ζήτημα εἶνε δι' ἡμᾶς ζήτημα ἐκλογῆς δυσκολιῶν, ὡς δὲ ἀπεδείχθη, ὀλιγωτέραν δυσκολίαν ἐνέχει ἡ πίστις εἰς ὅ,τι ἐπεστηρίξαμεν, παρὰ εἰς τὸ ἀντίθετον. Εἶνε ὀλιγώτερον δύσκολον π. χ. νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὸ σύμπαν ἔσχεν ἀρχήν, παρὰ ὅτι δὲν εἶχε. Τὸ αὐτὸ καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑπαρξιν τοῦ Θεοῦ: ἡ θεωρία αὕτη δὲν εἶνε βεβαίως ἀπληλαγμένη δυσκολιῶν, ἀλλὰ, μὲ ὅλας τὰς δυσκολίας τῆς, εἶνε πάντοτε ἢ ἀπειρῶς πιθανώτερα θεωρία πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς παρουσίας καταστάσεως τοῦ σύμπαντος. Βασιζόμενοι λοιπὸν ἐπὶ μόνον τοῦ λόγου, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου πραγματευόμεθα τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, δεχόμεθα ὅτι ἡ ὑπαρξις τοῦ Θεοῦ εἶνε πιθανωτάτη.

δ Συμπέρασμα

Ἀνακεφαλαίωσωμεν συντόμως τὰς κυρίας γραμμάς τοῦ συλλογισμοῦ μας.

Εἶπομεν κατ' ἀρχὰς ὅτι τὸ σύμπαν τὸ ὁποῖον γνωρίζομεν σήμερον εἶνε μία διαδοχὴ μεταβολῶν. Ἐὰν αἱ μεταβολαὶ δὲν ὑπῆρχον, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχον κάποτε ἀρχίσει, τοῦτο δ' ἀκριβῶς ὑποστηρίζουν αἱ θεωρίαι τῆς Ἐξελίξεως καὶ τῆς Ὑποτιμήσεως τῆς ἐνεργείας. Ἐφ' ὅσον δ' ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα ἀνάγκης, θὰ ὀφείλετο πάντως εἰς κάποιαν Ἐλευθέραν Δύναμιν. Ἀλλὰ μία Ἐλευθέρα Δύναμις πρέπει νὰ ἦνε Δύναμις Ὑπερφυσικῆ ἐφ' ὅσον αἱ φυσικαὶ δυνάμεις δὲν εἶνε ἐλεύθεραι, ἀλλὰ πάντοτε δρῶσι καθ' ὄρισμένον νόμον, ἢ δ' ἐνότητις τῆς φύσεως προϋποθέτει μίαν Μοναδικὴν Ὑπερφυσικὴν Δύναμιν, τὴν ὁποῖαν ὠνομάσαμεν τὸν Δημιουργόν.

Ἀνεπτύξαμεν κατόπιν ὅτι ὁ Δημιουργὸς θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ προγνωρίσει τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πράξεων Του καθ' ὅσον κρίνομεν ἐκ τῶν τεκμηρίων σχεδίου τὰ ὅποια ἐμφανίζουν αὐταί. Τὸ συμπέρασμα δὲ τοῦτο ἀπεδείξαμεν ὅτι δὲν εἶνε ἀσυμβίβαστον καὶ πρὸς τὴν πορείαν τῆς ἐξελίξεως καὶ πρὸς τὴν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἢ ἐν ἄλλαις ὑπάρξεσιν ἐλευθέραν βούλησιν. Καὶ συνεπερίναμεν ὅτι θὰ πρέπη νὰ ὑπάρχῃ ἐν Προσωπικῶν Ὄν κατέχον καὶ Σοφίαν πρὸς τὸ σχεδιάζειν καὶ Δύναμιν πρὸς τὸ ἐκτελεῖν.

Κατὰ ταῦτα, ὁ ὅλος συλλογισμὸς εἰμπορεῖ νὰ διατυπωθῇ καὶ συντομώτερον:

Τὸ σύμπαν (ἐν τῇ παρουσίᾳ του καταστάσει) δὲν ὑπῆρχε πάντοτε, εἶνε ἄρα ἀποτέλεσμα, ἴτοι τι ἐπιγεγόμενον· ὡς δὲ πᾶν ἀποτέλεσμα, καὶ τοῦτο πρέπει νὰ ἔσχεν ἐν Αἴτιον. Ἐφ' ὅσον δὲ τὸ ἀποτέλεσμα ἐμφανίζει ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον μίαν ἐνότητα, τὸ Αἴτιον πρέπει νὰ ὑπῆρξεν Ἐν. Καὶ ἐφ' ὅσον τὸ ἀποτέλεσμα παρέχει ἐνδείξεις τινὰς ὅτι προεσχεδιάσθη καὶ ἐταξινομήθη, ἢ ἰκανότης τοῦ σχεδιάζειν καὶ

τοῦ τακτοποιεῖν θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη ἐν τῷ Αἰτίῳ. Ἄλλαις λέξεσι, τὸ περιέχον τεκμήρια σχεδίου σύμπαν εἶνε τὸ ἀποτελέσμα, τὸ Αἴτιον δ' αὐτοῦ εἶνε οὐδὲν ἄλλο παρὰ ἐν Προσωπικὸν Ὄν, τὸ ὁποῖον τὸ ἐσχεδιάσαε. Ὁ Θεὸς δὲ εἶνε τὸ ὄνομα τὸ δοθὲν εἰς τὸ Προσωπικὸν τοῦτο Ὄν. (W. T.)

Η ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΑΜΒΩΝΟΣ

Δ'.

Τὸ κήρυγμα τῶν ἑορτῶν τοῦ «Πεντηκοσταρίου».

Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ Ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ εἶναι, ἄρα, τὸ γεγονός τοῦτο τὸ κεντρικώτερον γεγονός, περὶ τὸ ὁποῖον στρέφεται ἡ ἱστορία τῆς θείας Ἀποκαλύψεως. Αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴν πλήρωσιν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ ἐπ' αὐτῆς στηρίζεται ἡ Ἐκκλησία τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀπὸ τοῦ κενοῦ δὲ τάφου τοῦ Σωτῆρος ἀρχεται ἡ ἀφετηρία τῆς νέας περιόδου, ἣν ἐνεκαίνισεν εἰς τὸν κόσμον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἀναστάντος Αὐτρωτοῦ. «Εἰ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ἄρα κενὴ ἡ πίστις ἡμῶν», ἔγραφεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὑπογραμμίζων τὴν κεφαλαϊώδη σημασίαν, ἣν εἶχε διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ σταυροῦ τὸ γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ σταυρωθέντος Ἰησοῦ.

Θὰ ἔπρεπεν, ἐπομένως, τὸ γεγονός τοῦτο καὶ αἰ συνέπειαι αὐτοῦ ν' ἀποτελέσωσιν ἴδιον ἔλος κεφαλαίων τοῦ συστηματικοῦ μας κηρύγματος. Ἐπειδὴ δέ, συμφώνως πρὸς τὴν θεθεῖσαν ἐν προηγουμένῳ σημειώματι ἀρχὴν, σκοπὸς τοῦ κηρύγματος μας πρέπει νὰ εἶναι ταυτοχρόνως καὶ ἡ ἐξαρσις τῶν σημείων, τὰ ὅποια ἐκάστοτε ἰδιαιτέρως ἐξαιρῶνται ἐν τῇ λατρευτικῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἔπρεπε κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἀπὸ τῆς νυκτὸς τοῦ Πάσχα ἀρχομένων ἑορτῶν τοῦ «Πεντηκοσταρίου» ἡ κυριαρχοῦσα καὶ ἐν τῷ κηρύγματι κεντρικὴ γραμμὴ νὰ εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν ἐν τῇ ὑμνωδίᾳ. Ἡ ἐξαρσις λοιπὸν τῶν γεγονότων τῆς Ἀναστάσεως, τῆς Ἀναλήψεως καὶ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν συναφῶν πρὸς τὰ γεγονότα ταῦτα ὑπερφυσικῶν ἀληθειῶν—χωρὶς βεβαίως νὰ μεταβάλωμεν τὸν ἄμβωνα εἰς ἔδραν τῆς Δογματικῆς ἢ τῆς Ἀπολογητικῆς—καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπορρέοντων πρακτικῶν συμπερασμάτων, πρέπει, νομίζομεν, ν' ἀποτελέσῃ τὸ περιεχόμενον τοῦ κηρύγματος τῆς περιόδου ταύτης.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι, ἂν ἐξαίρεσωμεν καὶ ἐδῶ τὰς πρῶτας τρεῖς Κυριακὰς (Πάσχα—Θωμᾶ—Μυροφόρων), αἵτινες ἔχουσιν ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὸ γεγονός τῆς Ἀναστάσεως αἱ λοιπαὶ μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς τέσσαρες Κυριακαὶ (Παραλύτου—Σαμαρείτιδος—Τυφλῶν—Πατέρων) δὲν φαίνονται, ἐξωτερικῶς τουλάχιστον, νὰ ἔχουσιν ἄμεσον σχέσιν καὶ ἀλληλουχίαν πρὸς τὸν ἱστορικὸν κύκλον τῶν περὶ τὴν Ἀνάστασιν γεγονότων, ἐφ' ὅσον μάλιστα αἱ μὲν ὑποθέσεις τῶν τριῶν ἐκ τῶν Κυριακῶν τούτων ἀναφέρονται εἰς γεγονότα συμβάντα πολὺ πρὸ τοῦ Πάθους ἀκόμη τοῦ Κυρίου, ἢ δὲ τῶν Ἀγ. Πατέρων μνήμη ἀναφέρεται εἰς γεγονός λαβὸν χώραν μετὰ τρεῖς ἔλους ἀπὸ τῆς Ἀναστά-

σεως αἰῶνας. Ἀκριβῶς δὲ ἡ ἰδία παρατήρησις θὰ ἴσχυε καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ μεταξύ ἀγομένην πνευματικωτάτην ἑορτὴν τῆς «Μεσοπεντηκοστῆς», ἣς ἡ ὑπόθεσις ἀναφέρεται ἐπίσης εἰς γεγονὸς συμβάν πρὸ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Παρὰ τὸν ἱστορικὸν ἔμωσ τοῦτο—ἄς εἴπωμεν—ἀναχρονισμόν, ἐκ τοῦ ὁποῖου θίγεται ἡ ἐξωτερικὴ ἀλληλουχία τῶν γεγονότων, αἱ καθορίσαντες τὰ τῶν ἑορτῶν τούτων ἀπέδλεψαν, προφανῶς, εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἐνότητά, ἣτις ἀναμφισβήτως ὑπάρχει μεταξὺ τῶν, καὶ εἰς τὴν μεθοδικὴν κατάταξιν τῶν θεμάτων. ἅτινα ἀπορρέοντα ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀναστάσεως, πιστεύονται καὶ διὰ γεγονότων τῆς Κ. Δ. λαβόντων χώραν ἐν τῇ δημοσίᾳ ζωῇ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὴν ἐσωτερικὴν ταύτην ἀλληλουχίαν καὶ ἐνότητα ἀνάγκη λοιπὸν ν' ἀνεύρη ὁ ἱεροκέρυξ καὶ ἐπ' αὐτῆς ν' ἀσχοληθῇ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος, ἂν θέλῃ νὰ ἔχη τὰ θεματὰ του πάντοτε ἀπὸ τῶν ἑορταζομένων γεγονότων. Ἀλλὰ δὲν εἶναι πάντοτε τοῦτο ἀπαραίτητον—ὅταν ὁ κύκλος ἄλλων τῶν θεμάτων τούτων ἐξαντληθῇ—καὶ δύναται ὁ ἱεροκέρυξ νὰ λάβῃ ἄλλοθεν τὰς ἀφορμὰς τοῦ θεματός του, ὡς ἐλέχθη ἤδη καὶ ἀλλαχού, καὶ ἐν προκειμένῳ μάλιστα, ἂν ἡ Ἀνάστασις καὶ αἱ συνέπειαι αὐτῆς ἀπασχολήσωσι τὸ κήρυγμά μας, δυνάμεθα διότι ἡ ἔλη ἐκκλησιαστικὴ ἀτμόσφαιρα εἶναι «ἀναστάσιμος»—νὰ ἔχωμεν συνεχῆς κήρυγμα ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων, χωρὶς νὰ φανῇ διόλου ξένον πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῶν ἀγομένων ἑορτῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὰς γενικὰς ἀρχάς, ἐφ' ὧν δύναται νὰ στηριχθῇ τὸ κήρυγμα τῆς ἑορταστικῆς ταύτης περιόδου ἔργον δὲ τῆς εὐρευτικότητος τοῦ ἱεροκέρυκος εἶναι ἡ ἐξαγωγή ἀφ' ἐνὸς τῶν κυριωτάτων διδασκαλιῶν ἐφ' ὧν δύναται ν' ἀσχοληθῇ οὗτος, καὶ ἡ συστηματικὴ τούτων κατὰ τάξιν, ἀφ' ἐτέρου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρουσιάσωσιν ἐν ἑλῶν ἐνιαίον καὶ ἁρμονικὸν καὶ βαθμηδὸν νὰ ὀδηγῶσι τὸν ἀκροατὴν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῶν ἀληθειῶν τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν Ἀνάστασιν καὶ τὴν οἰκειῶσιν αὐτῆς.

ΕΜΜ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ
ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΚΙΑΘΟΥ

[7]

γ) *Κειμήλια τῆς Μονῆς τῆς Θεοτόκου.*

Ἄλλοτε ἡ Μονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου κατεῖχε σπουδαῖον ἀριθμὸν ἱερῶν κειμηλίων, ἀλλὰ ταῦτα κατὰ διαφόρους ἐποχὰς παρ' ἐπιτηδείων ἡγουμένων τῆς Μονῆς ἐληλατήθησαν. Σήμερον τὰ ἐναπομείναντα κειμήλια διὰ τοῦ καταρτισθέντος πλήθους καταλόγου τῶν διαλυμβανομένων ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ καὶ τῇ βιβλιοθήκῃ οὐδένα διατρέχουν κίνδυνον, διὰ δὲ τοῦ ἐπιδεικνυομένου ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς εὐσυνειδησίας τῶν τελευταίων ἡγουμένων τῆς Μονῆς ταῦτα διατηροῦνται καὶ ἐν καλῇ καταστάσει.

Ἐκ τούτων ἰδιαιτέρας μνείας ἀξία εἶνε τὰ ἐξῆς: Ἡ κνήμη τοῦ νεομάρτυρος Κωνσταντίνου τοῦ Ὑδροαίου, δωρηθεῖσα ἐπηγουρωμένη τῷ 1823 ὑπὸ τοῦ Λαζ. Κουντουριώτου. Δύο ἄγ. πατήρια ἐπάργυρα

μετ' ἐπιγραφῶν. Δύο ἀγοφόρια ἐπάργυρα. Μία λαβίς ἀργυρᾶ καὶ ἐν δισκάριον χρυσοῦν ἐπίσης δῶρα τοῦ Κουντουριώτου. Εἰς σταυρὸς ἀργυροῦς· δύο ἑξαπτέρονα ἀργυρᾶ φέροντα εἰς τὸ μέσον εἰκονίσματα ἐκ χρυσοῦ καὶ τρία εὐαγγέλια μετ' ἀργυρᾶς σταχώσεως, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ δύο εἶνε τοῦ τέλους τοῦ ΙΗ' αἰῶν. τὸ δὲ τρίτον, πολυτιμότερον τῶν ἄλλων, χρονολογίας 1539, ἀνήκεν ἄλλοτε εἰς τὴν Μονὴν τῆς Εἰκονιστρίας δωρηθὲν αὐτῇ τῷ 1725 ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου αὐτῆς Λαμασκηνοῦ.

Ἐν δὲ τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Μονῆς διακρίνονται: Ἐν Πατριαρχικὸν σιγίλλιον ἐπὶ μεμβράνης Γρηγορίου Ε', ἔτους 1797 ἀναφερόμενον εἰς τὰ τῆς κτίσεως τῆς Μονῆς ὑπὸ τοῦ Νήφωνος καὶ εἰς τὰ προνόμια τὰ ὁποῖα παρέχονται εἰς αὐτήν. Ἐν μολυβδόβουλον ἐπὶ μεμβράνης Πατριάρχου Καλλινίκου Ε' ἔτους 1802, τὸ ὅποιον ἐπικυροῖ τὰ ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου παραχωρηθέντα προνόμια καὶ ὁρίζει τὴν «συνδοσίαν» τῆς Μονῆς εἰς γρόσια εἰκοσιπέντε. Ἐπὶ Πατριαρχικὰ ἔγγραφα τοῦ ἀγῶνος. Ἐγγραφα περὶ τοῦ Θεοφ. Κατῆρ· 475 ἔντυποι τόμοι, τῶν ὁποίων ἐξέχει ἡ δωρεὰ τοῦ Μακαρίου Νοταρᾶ ἀρχιεπί. Κορινθίου τοῦ μεταξὺ τῶν ἁγίων καταταχθέντος ἀποτελουμένη ἐκ 13 μεγάλων τόμων περιλαμβανόντων τὰ ἔργα τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου καὶ 111 χειρόγραφοι τόμοι, τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι εἶνε τῶν τριῶν τελευταίων αἰώνων καὶ χαρτῶοι.

Κατάλογον ἐξ 71 χειρογράφων τῆς Μονῆς ἔδημοσίευσεν ὁ καθ. Τρ. Εὐαγγελίδης¹, πλήρη δὲ κατάλογον τῆς βιβλιοθήκης τῆς Μονῆς, ἀνέκδοτον εἰσέτι, ἔχει καταρτίσει ὁ νῦν διαπρεπὴς μητροπολίτης Ἡλείας σεβ. κ. Ἀντώνιος².

δ) Σπουδαιότεροι ἡγούμενοι τῆς Μονῆς.

Οἱ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ χρηματίσαντες ἡγούμενοι αὐτῆς ἀνέρχονται εἰς 25. Οἱ σπουδαιότεροι τούτων εἶνε οἱ ἐξῆς³. Ἐκ μὲν τῶν παλαιότερων: ὁ Νήφων ὁ Χίος ὁ καὶ κτίτωρ τῆς Μονῆς· ὁ Γρηγόριος ὁ Σκιαθίος ὁ δωρητὰς ὁλόκληρον τὴν μεγάλην περιουσίαν του εἰς τὴν Μονήν· ὁ Φλαβιανὸς ὁ Χίος, ἡ ἐπισημοτέρα ἀναντιρρητὸς ἡγουμενικὴ μορφή τῆς Μονῆς, ἡγουμενεύσας ἀπὸ 1816-20 καὶ 1833-49, ἀνὴρ λόγιος καὶ φίλος Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων καὶ τοῦ Νεοφύτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν μεγάλως ἐργασθεὶς διὰ τὰ συμφέροντα τῆς Μονῆς. Τοῦ Φλαβιανοῦ ἔργα εἶνε ἡ

1. Τρ. Εὐαγγελίδου ἐνθ. ἀνωτ. σ. 193-206.

2. Ὁ κατάλογος οὗτος, ἄριστος κατὰ πάντα ὡς ἡδυνήθηεν ν' ἀντιληφθῶ ἰδίως ὄμμασι, καθίσταται ἀπαραίτητος διὰ τὴν λειτουργίαν ἐν γένει τῆς βιβλιοθήκης καὶ μάλιστα διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐργασθῶσιν ἐπ' αὐτῆς καὶ διὰ τοῦτο θερμὴν ὑποβάλλω παράκλησιν ὅπως ταχέως ἴδῃ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

3. Α. Μωραϊτίδου ἐνθ. ἀνωτ. σ. 65 καὶ ἐξ.—Τρ. Εὐαγγελίδου ἐνθ. ἀνωτ. σ. 154 καὶ ἐξ.

4. Ὁ Γρηγόριος ὁ Σκιαθίος ἀναφέρεται καὶ ὡς ὕμνογράφος, ἔργον δ' αὐτοῦ εἶνε τὸ μέχρι τῆς σήμερον ἐν Σκιαθῶ ψαλλόμενον κοντάκιον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ «Τὸν ὁμοῦσιον Πατρὶ καὶ Θεῷ Πνεύματι...», ἀντὶ τοῦ συνήθους «Τῆ ὑπερμάχου...». Εἰς αὐτὸν ἐπίσης ἀποδίδεται καὶ ἡ διόρθωσις ἐν τῷ Ε'. ἐωθινῷ «Ἦδη τρανώς», ἀντὶ τοῦ «Ἐδει τρανώς ἐκήρυξτόν Σου τὴν ἀνάστασιν».

περιγραφή τῆς διαρπαγῆς τῆς Μονῆς ὑπὸ τῶν πειρατῶν καὶ ἡ ὥραία «ἀτανταχοῦσα» ἡ πρὸς συλλογὴν ἑράνων ὑπὲρ τῆς Μονῆς ἐξαπολυθεῖσα. Ἔργα ἀμφοτέρω ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ καθ. Τρ. Εὐαγγελίδου· ὁ Ἀλύπιος, Σκιαθίος ἐπίσης καὶ ἀδελφὸς τοῦ διασήμου λογογράφου Ἐπιφανίου Δημητριάδου· ὁ Βικέντιος, ἀνὴρ λόγιος καὶ περιζήτητος ἡγούμενος, τοῦ ὁποίου σώζεται ἐν τῇ Μονῇ ἡ μετ' αὐτῆς ἀλληλογραφία του, ὅτε κατόπιν ἐγένετο ἡγούμενος ἐν Κέα· ὁ Θεόφιλος Κουλιμενῆς, Σκιαθίος, τελευταῖος ἡγούμενος ἐκλεγείς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς καὶ ὁ Νικόλαος Παπανικολάου-Πρωτόπαπας, ἐμὸς πρόοπαππος, ἐφημέριος ἐν τῇ πόλει καὶ ἡγούμενος τοῦ Εὐαγγελισμοῦ συγχρόνως μετὰ τὴν χρεσίαν του.

Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων ἀναφέρω τοὺς τέσσαρας κατὰ μετὰτεμψιν ἡγουμένους τῆς Μονῆς: τὸν Σωφρόνιον Κεχιγιόγλου, νῦν ἡγούμενον ἐν Σκοπέλῳ πνευματικὸν ἐνάρετον καὶ ἀσκητικώτατον ἄνδρα· τὸν Θεόφιλον Μπουσιόπουλον, δις ἡγουμενεύσαντα καὶ νῦν ὑψησυχάζοντα εἰς τὴν διαλελυμένην Μονὴν τῆς Εἰκονιστρίας, τὸν Λαμιανὸν Παρίσην Σκιαθίον, ἐπίσης δις ἡγουμενεύσαντα καὶ τὸν μοναχὸν Πολύκαρπον Χαδούλιαν ἐκ Κύμης τὸν νῦν ζηλωτὴν ἡγούμενον αὐτῆς.

ε) Τέχνη τῆς Μονῆς.

Τὸ Καθολικὸν τῆς Μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, διαστάσεων 19,40 μ ἐπὶ 7,70 μ., διατηρεῖται ἀνέπαφον ὡς κατεσκευάσθη. Εἶνε ρυθμοῦ σταυροειδοῦς βυζαντινοῦ μετὰ χορῶν, ἔχει δ' ἐκτὸς τοῦ νόρθηκος καὶ λιτῆν, τὴν ἄλλως Γεροντικὰ καλουμένην· εἶνε δὴλα δὴ ἐκτισμένον κατὰ τὸ σχέδιον τῶν Μονῶν τοῦ ἁγ. Ὁρους καὶ μάλιστα τοῦ Κυριακοῦ τῆς σκήτης τοῦ ἁγ. Βασιλείου καὶ ἡ μόνη διαφορὰ πρὸς αὐτὰς εἶνε ὅτι στερεῖται φιάλης. Ὁ μέγας τροῦλλος τοῦ κυρίως ναοῦ στηρίζεται ἐπὶ δύο πεσσῶν καὶ τῶν δύο παραστάδων τοῦ τέμπλου φέρει δ' ἐκτὸς αὐτοῦ εἰς τὸ μέσον τῆς λιτῆς καὶ τοῦ νόρθηκος ἀνά ἓνα μικρότερον τροῦλλον στηριζόμενον ἐπὶ τῶν τοίχων. Ἀψίδα φέρει μόνον μίαν σχήματος τριπλεύρου, ἐπὶ δὲ τῶν σχηματιζομένων χορῶν ἀνοίγονται ἀνά τρία μικρὰ παράθυρα μετὰ φατωματίων ἐκ γύψου.

Ἡ κοίτοδομία τοῦ ναοῦ εἶνε ἡ συνήθης τῶν νεωτέρων χρόνων ἀργολιθοδομία, λίαν ὅμως ἐπιμελεμένη. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ, ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος, εἶνε ἀνεπίχριστον· τὸ δὲ δάπεδον καλύπτεται διὰ κοινῶν πλακιδίων καὶ μόνον τὸ τοῦ κυρίως ναοῦ φέρει καὶ ἀριθμὸν τινα πολυχρῶμων πλακιδίων, τὰ ὁποῖα σχηματίζουν διάφορα σχήματα. Ἐξωθεν οἱ τορτῆς τροῦλλοι εἶνε κεχοισμένοι δι' ἐρυθροῦ κονιάματος καὶ ὁ ὅλος ναὸς στεγάζεται διὰ φαιῶν πλακῶν.

Ὁ ναὸς εἶνε εἰκονογραφημένος μόνον ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος. Αἱ τοιχογραφίαι αὐταί, καλῆς ὅπως δήποτε τέχνης, ἔχουν ἐκτελεσθῆ «1822 Νοεμβρίου 17 διὰ χειρὸς Βενιαμίν μοναχοῦ, Θαλασσίου ἱερέως καὶ Μακαρίου ἱεροδιακόνου τῶν αὐταδέλων». Ἡ μὴ ἐπίχρισις καὶ εἰκονογραφίαις καὶ τοῦ ὑπολοίπου ναοῦ ὀφείλεται εἰς ἐπισυμβᾶσαν τότε διαρπαγὴν τῶν χρη-

5. Τρ. Εὐαγγελίδου ἐνθ. ἀνωτ. σ. 142-47 καὶ 158-60.

μάτων τῆς Μονῆς. Τὸ τέμπλον τοῦ ναοῦ εἶνε θανατάσιον ξυλόγλυπτον με διαφόρους διακοσμήσεις· αἱ δὲ εἰκόνες αὐτοῦ καὶ τοῦ ναοῦ γενικῶς ἀρχετὰ ἐπιτυχεῖς. Ἐξ αὐτῶν ἐξέχουν ἡ εἰκὼν τοῦ Ἐθαγγελισμοῦ τοῦ τέμπλου κυρίως διὰ τὸ λεπτὸν καὶ ἐπιμελημένον τῆς τέχνης τῆς ὅλης συνθέσεως, καθὼς καὶ αἱ εἰκόνες τοῦ Προδρομοῦ καὶ τῆς Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας, σεμνὰ καλλιτεχνήματα τῶν παλαιῶν χρόνων, μεταφερθεῖσαι ὑπὸ τοῦ κτίτορος τῆς Μονῆς Νήφωνος ἐξ Ἰκαρίας.

Περὶ δὲ τῶν δύο παρεκκλησιῶν τῆς Μονῆς τέλος σημειῶ, ὅτι, τὸ μὲν πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγ. Δημητρίου καὶ εὐρισκόμενον ἐπὶ τοῦ ἄνω ὁρόφου τοῦ πύργου τῆς εἰσόδου, διατηρεῖται ἐν καλῇ καταστάσει καὶ ἐν αὐτῷ φιλάσσεται σήμερον ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς· τὸ δ' ἕτερον τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Τιμίου Προδρομοῦ καὶ κείμενον εἰς τὴν ΒΑ πλευρὰν τῶν κελίων τῆς Μονῆς παρὰ τὸν ξενῶνα, ἔχει ἀπὸ πολλοῦ ἐγκαταλειφθῆ καὶ καταρρεύσει.

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΦΡΑΓΚΟΥΛΑΣ
Πτυχ. Θεολογίας

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Μετὰ τὰ βαῖα.

Τὸ ἄκουσμα τῆς ἀνασιτάσεως τοῦ Ααζάρου εἶχε κατασυγκινηθεῖ ὁλόκληρον τὴν Ἱερουσαλήμ, κατὰ μιστον προσκυνητῶν ἐλθόντων τὰ ἑορτάσων τὸ Πάσχα, ἡ δὲ εἰδησις ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται εἰς Ἱεροσόλυμα ἔθεσεν εἰς κίνησιν πάντα ἐκεῖνα τὰ πλήθη. Ὁ δυνάμενος νὰ ἀνιστᾷ νεκρούς, αὐτὸς ἀσφαλῶς εἶνε ὁ προεπιγγελημένος Μεσσίας, ὁ μέλλων βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, τοῦ Θεοῦ ὁ Ἀπεισταλμένος· αὐτὸς εἶνε ὁ μέλλων νὰ λυτρώσῃ τὸν Ἰσραήλ ἐκ τοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ καὶ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν βασιλείαν τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ. Καὶ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἐπεφάνη ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἐνθουσιασμός ἐξεργάγῃ εἰς λαχὰς καὶ ζητοκραυγὰς: «ἐδόλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· ἐδόλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ααβὶδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας!» Πάντες ἔχαιρον καὶ ἠλάλαζον· μόνος ὁ ἐδολογούμενος καὶ ἀνευφημούμενος ἦτο περιλύπος: «ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῆς· διότι ὀπισθεν τῶν ἐν ἐνθουσιασμῶ ἀκρατήτων προαγόντων καὶ ἀκολοθούντων καὶ στρωννόντων ἱμάτια καὶ κλάδους ἔμπροσθεν τοῦ «βασιλέως» ἡπλοῦτο ἡ εἰκὼν τῶν ἀμέσως σχεδὸν ἐπακολοθησάντων παθῶν τοῦ Σταυροῦ ἐν μέσῳ ἀνεκκλήτων ἕβρων καὶ χλευασμῶν καὶ τῆς ἄλλης κακίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐξεδηλοῦτο ἡ πρὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἰουδαϊκὴ ἀπιστία, ἧς ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ τρομερὰ περὶ τῆς Ἱερουσαλήμ πρόρρησις: «καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροὶ σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοί λίθον ἐπὶ λίθον, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου».

Τούτων τὴν ἀνάμνησιν ποιούμεθα αὔριον καὶ

κατὰ τὴν ἐφεξῆς ἑβδομάδα μετὰ παρέλεον δισχίλιων σχεδὸν ἐτῶν καὶ εἶνε φυσικὸν νὰ διερωτηθῶμεν ἂν ἡ θλίψις ἐκεῖνη τοῦ Ἰησοῦ μετεβλήθη ἔκτοτε εἰς χαρὰν, βλέποντες τὴν σημερινὴν ἀνθρωπότητα ἐξερχομένην εἰς ὑπάντησίν Του «μετὰ βαίων καὶ κλάδων» μετὰ μείζονος πάντως ἀγαλλιάσεως ἢ οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι ἑβραῖοι. Τοῦτο δὲ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον: ἐνόησεν ἄρα γε ἡ ἀνθρωπότης τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐξετίμησεν ὡς δεῖ τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἀπολυτωτικὸν Αὐτοῦ ἔργον;

Φαίνεται ὅτι ὄχι ἀκόμη ἐντελῶς. Ὅπως ὅταν ἡ Ἱερουσαλήμ, μετὰ τὴν διάφρεσιν τῶν γηένων τῆς ἐλπίδων ἐννοήσασα ὅτι ὁ «Ἐρχόμενος» δὲν ἦτο ὁ κοσμικὸς βασιλικὸς ἡγέτης, τὸν ὁποῖον ἀνέμενε, ἔμπλεως ἐκδικητικῆς κακεντρέχειας ἀπήτησε παρὰ τοῦ Πιλάτου τὴν σταύρωσίν του, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ σύγχρονος κόσμος εἰς δύο ἀντίσους μερίδας διεσπασμένος, διὰ μὲν τῆς μιᾶς ἐν πίστει ἀτενίζων πρὸς τὸν Ἐσταυρωμένον ὅλην ψυχὴν ἀνακρούει «ἐδόλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου», κατὰ δὲ τὴν ἄλλην, τὴν μείζονα, ἐγκατέλειπε τὸν Χριστὸν καὶ ἡ μεμψιμοιρεῖ κατ' Αὐτοῦ, ἡ καὶ τὸν καθυβρίζει, διότι δὲν ἦλθε νὰ κολακεύσῃ τὰ πάθη τῆς, ἀλλὰ νὰ ἀνακαινίσῃ καὶ νὰ ἐψώσῃ ἀπὸ τῶν γηένων πρὸς τὰ οὐράνια. Αὐὸ καὶ ἀκούεται ἡ φωνὴ τῶν ἀθέων «σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν»!

Οὐδὲ σήμερον λοιπὸν ἔχει ὁ Κύριος ἀφοριεὴν νὰ χαρῆ, ἀλλὰ, ὅπως καὶ τότε, καὶ σήμερον κλαίει, βλέπων μέγα τμήμα τῆς συγχρόνου ἀνθρωπότητος νὰ παρασκευάζῃ τὸν παλαιὸν Του Γολγοθᾶν, καὶ τὸν Ἐαυτὸν του καὶ πάλιν σταυρούμενον: ἡ παλαιὰ σταυρικὴ σφῆρα καταφέρεται καθ' ἑκάστην κακὴ καὶ ὀργίλη καὶ ἀσεβῆς πρὸς κατεδάφισιν καὶ βεβήλωσιν τῶν ναῶν Του, πρὸς καταστροφὴν τῆς εἰρήνης, πρὸς νέων πολέμων παρασκευήν...

Πότε ἄρα γε ἡ πᾶσα ἀνθρωπότης συνερχομένη εἰς ἑαυτὴν θὰ ἀντιληφθῆ ὅτι ὁ Κύριος, πορευόμενος πρὸς τὸ ἐκούσιον Πάθος, αἰρεῖ ἐν αὐτοθυσίᾳ ἐξ ἀφάτου πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης τὸν Σταυρὸν τῶν ἁμαρτιῶν μας ἵνα ἡμᾶς ἐλευθερώσῃ «ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου»; Ἔστω πάντων τῶν πιστῶν ἡ εὐχὴ νὰ ἐπιστῇ οὗτος ὁ καιρὸς ὅσον τάχιον, ἵνα μὴ ὁ Ἐρχόμενος Σωτὴρ ἔχη διηρηκῶς ἀφοριὰς θλίψεως. Ἐν τῷ μεταξὺ, «ἰδοῦ, ὁ Νυμφίος ἔρχεται». Εὐτρεπίσωμεν ἡμῶν τὰς λαμπάδας καὶ ἀνακραζώμεν πλήρεις πίστεως καὶ ἀγαλλιάσεως διὰ τὸ ἔργον τῆς ὑπερφουοῦς ἡμῶν σωτηρίας:

— «Ἐδόλογημένος ὁ Ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις»!

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὴν παρελθούσαν Δευτέραν ἡ Ἱερά Σύνοδος συνήλθεν εἰς ἑξακτον συνεδρίαν, καθ' ἣν μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ πρακτικοῦ τῆς προηγουμένης συνεδρίας ὁ νέος Μητροπολίτης Κίτρους Κωνσταντῖνος ἐποιήσατο τὸ μῆκρον μήνυμα εὐχαριστήσας τὸν Μακ. Πρόεδρον καὶ τὴν Ἱεράν Σύνοδον διὰ τὴν κατάστασιν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱεράν Μητροπόλιν Κίτρους. Μετὰ τοῦτο ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Ἀπ. Ἀνδρέου ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Ἱεράς Συνόδου

έποιήσατο το μέγα μήνυμα, υπεγράφη δὲ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἢ σχετικῆ πράξις, ὑπὸ δὲ τοῦ νέου Μητροπολίτου ἡ ὁμολογία.

— Χθὲς Παρασκευὴν ἀνεχώρησαν εἰς Ἱεροσόλυμα οἱ ἐξ Ἑλλάδος προσκυνηταί, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες τὸν ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Σεβ Μητροπολίτην Σισανίου καὶ Σιατίστης Διόδωρον. Τῆς Ἱερᾶς ἀποδημίας μετέχουσιν ἀντιπρόσωποι τῶν νομοθετικῶν σωμάτων καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Θρησκευμάτων.

— Τὴν παρελθούσαν Τετάρτην καὶ ὥραν 4 1/2 μ.μ. ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, συνεκροτήθη ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ, ἡ ἐτησίαν Γενικὴ Συνέλευσις τῶν Φιλοπτώχων Ταμείων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ἐκτὸς τῶν προέδρων τῶν ἐνοριακῶν ταμείων ἐφημερίαν, παρέστησαν πλείοσαι κυραὶ, μέλη τῶν Δ. Συμβουλίων τῶν ἐνοριακῶν ταμείων. Μετὰ μικρὰν εἰσήγησιν τοῦ γενικοῦ ταμίου κ. Γιαλοῦρη, ὁ λογιστὴς κ. Λεοντόπουλος, ἀνεκοίνωσε τ' ἀποτελέσματα τῆς δράσεως τοῦ Κεντρικοῦ καὶ τῶν ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων. Κατ' αὐτὰ διετέθησαν συνολικῶς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, δρχ. 2.361,740 ἐκ τοῦ εἰσπραχθέντος ποσοῦ δρχ. 2.562.028. Ὁ κύριος πόρος τῶν ταμείων εἶνε, ἐκτὸς τῶν ἐπιχορηγήσεων τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τῶν εἰσφορῶν διαφόρων φιλανθρωπῶν καὶ τοῦ δίσκου τῶν νιῶν, ὁ ἔρανος τῆς ἡμέρας τῶν πτωχῶν, ὅστις σταθερῶς ἀποδίδει ὑπὲρ τὰς 500.000 δραχμῶν ἐτησίως. Πρώτην φορὰν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐχορήγησε καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Προνοίας τὸ ποσὸν 15.000 δρχ. Τὰ Φιλ. Ταμεία διαθέτουν ἐκτὸς τῶν καθημερινῶν βοηθημάτων εἰς τοὺς πτωχοὺς Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ περιχώρων, ἐνισχύσεις εἰς Ἀσυλα καὶ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα, βοηθήματα εἰς ἀπόρους φοιτητὰς καὶ σπουδαστὰς, εἰς κληρικούς, εἰς ἀσθενεῖς, πρὸς ἀποφυλάκιση κρατουμένων διὰ χρεῖ, πρὸς ἔνδυση καὶ ὑπόδηση κρατουμένων καὶ εἰς ἔκτακτα βοηθήματα κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν μεγάλων ἐορτῶν. Μεγίστην ὀφέλειαν παρέχουν τὰ Λαϊκὰ Ἱατρεία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πειραιεῖ. Κατὰ τὸ ἔτος 1932 ἐνοσηλεύθησαν εἰς αὐτὰ δωρεὰν 5 355 ἀσθενεῖς κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1933, ὁ ἀριθμὸς τῶν νοσηλευθέντων ἀσθενῶν ἀνήλθεν εἰς 7.492. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῶν ἀποτελεσμάτων ὁμίλησεν, εὐχαριστήσας θερμῶτα τὰς κυρίας καὶ πάντας τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὸ φιλανθρωπικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν, ἢ ὅποια προθύμως καὶ μετ' ἐμπιστοσύνης ἐνισχύει αὐτὸ πρὸς ἀνακούφιση τῶν πτωχῶν καὶ δυστυχῶν.

— Γράφουσιν ἡμῖν ἐξ Αἰγίου: σπουδαία θρησκευτικὴ κίνησις διενεργεῖται ἐνταῦθα: ἅπαντες οἱ νοοὶ ἔχουν συνεχὲς κήρυγμα καὶ πρῶτος ὁ Σ. Μητροπολίτης Καλαβρύτων κηρύσσει δις καὶ τρίς τῆς εβδομάδος. Μερίμνη τοῦ Σεβασμιωτάτου εἰδικὸς πνευματικὸς ἄλθων ἐξομολογεῖ καθ' ὅλην τὴν Μεγ. Τεσσαρακοστὴν τοὺς πιστοὺς. Ὁ ἴδιος ὁ Μητροπολίτης ἐτέλεσε τὴν λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων χάριν τῶν μαθητῶν ἀφοτέρων τῶν Γυμνασίων, εἰς οὓς καὶ ὁμίλησε λίαν ἐποικοδομητικῶς. Πρὸς ἐνίσχυση τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς πόλεως ἐκάλεσε τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν εἰς ἐκκλησίαν, καθ' ἣν ὁ ἴδιος ὁμίλησεν εὐστόχος, ὡς καὶ ὁ ἐνθουσιώδης θεολόγος κ. Α. Γκιανιάτσος, ἀναπτύξαντες τοὺς κινδύνους τῆς νεολαίας. Ὁ Σεβ. δὲν παύει νὰ μεριμνᾷ διὰ τὴν ἐξύψωση τῶν ἐδῶ ἱστορικῶν μονῶν, αἵτινες ἀνέλαβον νὰ συντηροῦν ἰδίαν κλίνην εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς πόλεως χάριν τῶν ἀπόρων. Διὰ τοὺς πτωχοὺς ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα προέστη ὡραίας ἐορτῆς τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου, ἧτις ἀπέδωκε περὶ τὰς 15.000 δρχ. Ἡ Α. Σ. προσέφερεν ἐξ ἰδίων εἰς τὸ Ταμεῖον αὐτοῦ 500 δρχ., ἐπ' ἴσης διὰ τοὺς πτωχοὺς τῶν Καλαβρύτων 600 δρχ., εἰς δὲ τὴν Χριστιανικὴν Κοινωνικὴν Ἐνωσιν 500 δρχ.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λαρίσης κ. Ἀρσένιος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Χριστ. Κοινωνικὴν Ἐνωσιν δρχ. 500 διὰ τὸ Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτούτον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐθνοπαϊκαὶ ἐφημερίδες ἀνέγραψαν ὅτι ἡ κυβέρνησις τῶν Σοβιέτ ἀπαράσις νὰ μεταβάλῃ τὴν ἐν Πετρούπολει

διάσημον Λαύραν τὰ ἁγ. Ἀλεξάνδρου Νιέβσκη εἰς κρεματορίον, διὰ τὸ ὅποτον ἐνεκοιθῆ δαπάνη 2 ἑκατομ. ρουβλίων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ἡ ἀρχιερατικὴ Σύνοδος τῆς σερβικῆς Ἐκκλησίας προεκήρυξε διαγωνισμόν πρὸς σύνταξιν νέου ἐγχειριδίου Λογματικῆς πρὸς χρῆσιν τῶν ἱερατικῶν σχολῶν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Θεολογία». Ἐκυκλοφόρησε τὸ με' τεῦχος (Ἰανουαρίου—Μαρτίου 1934, πρῶτον τοῦ ἰβ' τόμου) τῆς «Θεολογίας», οὗ περιεχόμενα εἶνε τὰ ἑξῆς: Ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους ἐν τῷ Τουρικῷ κράτει μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς ΚΠόλεως ὑπὸ Χρυσσοτόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.—Θεοφίλου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ ὑπὸ Μ. Μαλανδράκη.—Διδάγματα ἐπὶ τῆς σημερινῆς κρίσεως ἐκ τῆς Ἱστορίας τῶν Θρησκευμάτων ὑπὸ Λεωνίδου Ἰω. Φιλιππίδου.—Νικίτη Παφλαγῶνος, ἀνέκδοτον ἐγκώμιον εἰς Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον ὑπὸ Κ. Ι. Δουβουνιώτου, Καθηγητοῦ.—Ἡ Μοσχόπολις καὶ ὁ Νεὸς Ἀκαδημαῖα αὐτῆς.—Ἡ καταγωγὴ τῶν Κουισοβλάχων καὶ ἡ ἐγγραμμάτισις τῆς γλώσσης αὐτῶν ὑπὸ Εὐλόγιου Κουρίλα Λαυρέτιου.—Ἐρμηνηυτικὸν σημείωμα εἰς τὰ χωρία Παύλου Ρωμ. Θ' 3 καὶ Ι' 1 ὑπὸ Π. Ι. Μπρατσώτου, Καθηγητοῦ.—Κριτικὸν καὶ Βιβλιογραφικὸν Δελτίον.

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ι. Μ. Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου προσκαλεῖ τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ἐκ τοῦ Νόμου προσόντα, ὅπως ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ γραφεῖον αὐτῆς τὰ ἀπαιτούμενα ἐγγραφα προκειμένου νὰ γίνῃ ἀνακήρυξις ὑποψηφίου πρὸς κλήρωσιν τῆς κενωθείσης θέσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ «Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου» Κονακίων τοῦ Δήμου Καλευρίου.

† ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Διονύσιος

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ τοπικὸν συμβούλιον Ο.Δ.Ε.Π. τῆς Ἱερᾶς μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας διακηρύττει ὅτι, ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐπιτοίσεως, ἐνεργηθεισομένην δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν τὸ χειμερινὸν καὶ θερινὸν βόσκημα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Τσαμάλη καὶ Πελυγγέρα ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Κοινότητος Περιποιῆς τῆς ἰ μονῆς ὀσίου Σεραφεῖμ Δαμβοῦ, βάσει τῶν ὄρων τῆς ὑπ' ἀριθ. 18 1934 διακηρύξεως τοῦ τοπικοῦ συμβουλίου Ο.Δ.Ε.Π. τῆς ἰ. μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας καὶ συγγραφῆς ὑποχρεώσεων. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Λεβαδείᾳ εἰς τὸν συνήθη τόπον τῶν δημοπρασιῶν τὴν 22 Ἀπριλίου 1934 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12, π.μ. ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς. Τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων, τῶν τυχόν σχεδιογραμμάτων καὶ λοιπῶν ὄρων δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι παρὰ τῷ οἴκῳ Ὑψίματι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ὁ Πρόεδρος † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Συνέσις.

Τὸ τοπικὸν συμβούλιον ΟΔΕΠ τῆς Ἱερᾶς μητροπόλεως Καστορίας διακηρύττει ὅτι, ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐπιτοίσεως, ἐνεργηθεισομένην δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν τὰ ὑπ' ἀριθ. 182, 302, 308, 324, 328, 329, 407, 415, 417, 420, 454, 455, 456, 457, 468, 359, 460, 396, 397, 398, 404, 408, 409, 410, 421 καὶ 426 κτήματα τοῦ μετοχίου ἁγίου Νικολάου Τσιριλίδου. Ἀπάντων τῶν ὡς ἄνω κτημάτων ἡ πρώτη προσφορὰ ἐμειώθη κατὰ 15 ο)ο. Ἡ δημοπρασία θὰ ἐνεργηθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὄρων τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ σχετικοῦ προεδρικοῦ διατάγματος. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Καστορίᾳ εἰς τὸν συνήθη τόπον τῶν δημοπρασιῶν τὴν 22αν Ἀπριλίου 1934, ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10-12 π. μ. ἐνώπιον τῆς νομίμου ἐπιτροπῆς. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τοπικοῦ Συλλογίου ΟΔΕΠ Καστορίας.

Τύποις «Φοῖνικος», ὁδὸς Σταδίου 44, Ἀθήναι